

Christine Törnqvist jobbar som leg. djursjukskötare sedan 2007. Hon har arbetat på flera av Nordens största djursjukhus med bland annat akut- och intensivvård och anestesi samt hållit i vidareutbildningar.

Nu har vi fått förmånen att ta del av Christines kunskaper i KP och vi ser fram emot en artikelserie. Har ni önskemål om ämnen inom djursjukvård så maila din önskan till: *kinesposten@ccclub.se*

Knölar, nybildningar, cellförändringar, tumörer, cancer

– Den vanliga diagnosen vi helst inte vill prata om

Det här med nybildningar är ett orosladdat ämne, som jag tänkte skriva om idag.

Olika typer av nybildningar och knölar är en av de absolut vanligaste anledningarna till att hundägare besöker veterinären, och de skapar ofta stor oro. Är det något elakartat?

Ordet tumör betyder just knöl eller cellförändring, vare sig den är god eller elakartad.

Först och främst så finns det oändligt många olika typer av nybildningar och långt ifrån alla är elakartade (maligna), och det vi i dagligt tal beskriver som cancer.

Faktum är att de flesta är helt godartade (benigna) och ofarliga vilket är viktigt att komma ihåg även efter att ni läst denna artikel. Men nya knölar bör kollas upp i ett tidigt skede för att eventuellt kunna behandlas med så god prognos om möjligt.

Att bara titta på en knöl och säga vilken typ det är, är dessvärre inte möjligt. Veterinären kan ibland ha en misstanke, men för att veta säkert behöver man provta och analysera vävnaden.

Beroende på var och hur nybildningen sitter beslutar man ibland att provta den med ett så kallad finnålsaspirat (FNA).

Det görs genom att veterinären sticker en kanyl i knölen och får därmed ut celler. Dessa undersöks i mikroskop, antingen direkt på kliniken eller skickas till ett laboratorium, för analys.

Vid mikroskopering kan vävnader analyseras

Det andra alternativet är att man direkt väljer att operera bort nybildningen och sedan skickar allt på analys, en så kallad Patologisk-Anatomisk Diagnos (PAD).

Detta kan vara en god idé om veterinären misstänker malignitet eller om knölen besvärar hunden. Då kan en PAD spara tid och risk för spridning. Analysresultatet kan därefter svara på om man behöver en andra

operation för att få bort mer vävnadsmarginaler eller eventuellt behöver strålning.

Om du hittar en knöl på din hund, notera gärna datum, storlek och omfattning. Om den är öm eller kliar eller andra iakttagelser.

Att föra anteckningar underlättar att komma ihåg viktiga detaljer vid veterinärbesöket

En snabbt växande knöl är en varningsklocka och bör inom kort undersökas. Detsamma gäller om den ömmar.

Om hunden vill slicka på den är ett tecken på att den irriterar, och om inte annat så kommer den snart bli infekterad av hundens slickade.

Tungan är användbar till mycket men ibland är inte slickande av godo.

Några vanliga typer av nybildningar kan vara:

Lipom
Fettknölar. Är ofta väl avgränsade och känns "släta" under huden. Ofta kan man ställa diagnosen tidigt genom FNA och behöver i regel inte någon behandling.

Aterom
Talgkörtel. Uppkommer på grund av en överproduktion av talg i huden och kan ibland spricka. Då rinner talget ut och blir mindre igen, ofta kommer de dock tillbaka. Om dessa besvärar hunden genom återkommande inflammation kan de behöva avlägsnas kirurgiskt.

Ett avlägsnat aterom, den öppnade kapseln innehåller enbart talg som är helt ofarligt.

Histiocytom
Snabbväxande immunceller. Dessa kan bli såriga, klia och är vanliga hos den unga hunden. De tillbakabildas med tiden men kan ibland behöva opereras bort på grund av besvär.

Ett histiocytom på tass

Osteosarcom
Cancer i skelettet. En mycket otrevlig sjukdom som kan behandlas med omfattande kirurgi om inga metastaser skett. Ofta behövs amputation om extremiteter blivit utsatta. i vår ras är vi rätt besparade från denna diagnos.

Melanom
Den vanligaste tumören i hundens munhåla och är också vanlig i huden. I munhålan uppkommer de i regel i övergången mellan hud och slemhinna och är dessvärre nästan alltid maligna med en dålig prognos.

Malignt melanom är mycket spridningsbenägna till lungor och lymfknutor och ger snabbt en generell nedsatthet hos hunden. I dessa fall är inte kirurgi ett behandlingsalternativ i och med spridningen och alternativen cytostatika och strålning är i regel inte effektiv då melanom är motståndskraftiga mot denna terapi.

I de fall melanom drabbar huden är de oftast benigna och kan behandlas genom kirurgi med gott resultat. Alla melanom är inte pigmenterade. Att ha i vetskap är dock att även ett benignt melanom KAN bli malignt, därav att det i många fall bör opereras bort.

Malignt lymfom
Cancer i kroppens lymfknutor. Den sprider sig snabbt till alla lymfknutor i kroppen och vidare till andra organ. En hemsk sjukdom. Symptomen kan vara vaga och generella, men ofta känner veterinären eller djurägaren att just lymfknutorna är svullna.

Efter en utförlig genomgång av hunden kan man om det inte gått för långt, sätta in behandling i form av cytostatika med relativt god effekt. Statistiken säger att ca 85% av hundarna blir symptomfria efter behandling och överlevnaden är ca 1 år. Ett fåtal hundar blir helt botade. Utan behandling är överlevnaden ca 6 veckor.

Inflammatoriska svullnader
Böld, furunkel, fästingbett är generella svullnader som kan uppkomma av en inflammation och är därmed inga tumörer.

Bölder är varfyllda och kan uppkomma till exempel efter en sår-eller bitskada.

En *furunkel* är en inflammerad hårsäck och uppkommer ofta mellan hundens tår, ofta infekterad med stafylokocker. Dessa kan vara mycket smärtsamma när hunden går på tassen. De kräver olika behandlingar beroende på orsaken till dess uppkomst som kan vara till exempel allergi, felbelastning på grund av övervikt eller hormonsjukdomar.

Böld på tå orsakad av en intrampad glasbit under trampdynan

Böld under tassen orsakad av sårskada mellan trampdynorna

Operation eller inte?

Långt ifrån alla nybildningar behöver operation, men det är inte bara elakartade som kan behöva plockas bort kirurgiskt. Även ett lipom, en så kallad fettknöl, kan irritera hunden om den sitter på fel ställe. Dessa kan även bli rejält stora och otympliga.

Maligna tumörer kan sprida sig till omkringliggande vävnader varför det ibland kan vara aktuellt att röntga en hunds lungor innan en eventuell operation.

Exempelvis en juvertumör på en äldre tik kan tyvärr ha spridit sig och gett metastaser i lungorna. Om det skulle vara fallet får en diskussion tas om det är etiskt att låta en hund genomgå en operation med den prognosen. Just därför är det viktigt att känna igenom sin hund regelbundet och låta nyupptäckta knölar bli undersökta.

Behandlingar

Förutom kirurgi som är den vanligaste och mest effektiva behandlingen av cancer så finns även kemoterapi och strålning även inom djursjukvården.

Cytostatika är den medicinska termen för kemoterapi och är ofta välkänt inom humanvården genom besvärliga biverkningar.

Inom djursjukvården är vi besparade av lika kraftiga biverkningar som kan ses hos människor. Pälsavfall är ovanligt och likaså depression, som kan vara en av de värre biverkningarna för människor, genom att djuren är lyckligt ovetande om dess prognos.

Genom cytostatikabehandling så eftersträvas inte djuret att bli botad till varje pris, utan att behandlingen ska förlänga hundens liv så länge den mår bra. En svår balansgång i det etiska som behöver tas i diskussion till varje patient.

Strålning förekommer också både som en primärbehandling av en tumör eller som ett komplement efter en operation. En sak som är viktig att komma ihåg är att man inte MÅSTE behandla sin hund genom dessa ovanstående metoder. En äldre hund kan också få leva vidare med sin sjukdom så länge den har ett drägligt liv.

Att avliva sin hund är nog det värsta vi hundägare kan genomgå, men det är faktiskt en behandling. Det gör enormt ont för oss att förlora vår vän och familjemedlem, men är vår skyldighet vi har när vi skaffat oss ett djur. Att bespara dess lidande.

Jag vill efter denna text igen påminna om att de flesta nybildningarna faktiskt är godartade, även om orden kan skrämma upp oss hundägare. Krama era hundar där ute så hoppas vi på att snart kunna njuta av vårsolen (med solskydd på såklart!)

Påskdagen 17 april
Kl 15.00

Gissningarna ska vara inne före kl 14.30

Gå med i gruppen för att delta:

https://www.facebook.com/groups/aggjakten2022

Berättelsen om Kimi

Kimi är en nioårig nakentik som bor hos familjen Linda Blom i Gällivare.
Här kommer hennes berättelse:

Det började med att Kimi fick en knöl ganska högt upp på sin vänstra sida. Den kändes som den satt lös under huden. Den var liten först och min andra hund hade också haft knölar som försvann av sig självt. Med henne hade jag bokat in operation men de hann försvinna innan, så jag hoppades att det skulle bli detsamma med Kimis knöl.

Men den här knölen växte sakta och blev större och den försvann inte. Då blev jag orolig och bokade en veterinärtid. Det tog cirka 4-5 månader från att jag upptäckte knölen första gången till att vi opererade.

Knölen som det hela började med

Veterinären kände och klämde och upptäckte förutom knölen vi sökte för även förändringar i båda juverraderna. Jag valde att operera för säkerhets skull. Den 17 november gjordes första operationen. Då avlägsnade de knölen på vänster sida samt hela juverraden på höger sida.

Hon verkade inte ha så ont alls trots att hon såg blåslagen ut. Hon var trött första dagen men sen nästan som vanligt igen. Hon hoppade runt lite för mycket för sitt eget bästa. På natten försökte jag dela på flocken men då började hon yla och bröt sig ut. Så hon fick vara i hallen med de andra hundarna men med en grind emellan.

Precis efter operationen såg Kimi blåslagen ut men visade inga tecken på smärta.

Såren läkte fort trots att hon listade ut hur hon skulle kunna slicka på såren fastän hon hade en body så hon fick även en tratt.

Kimi var trött precis efter operationen men i övrigt verkar hon vara en rätt smärttålig vovve

Till den andra operationen, då man tog bort vänster spenrad, satte jag tratt direkt. Men på något vis lyckades hon komma åt även denna gången att slicka på såren. Det blev svullet och rött men som tur var blev det fort bra igen.

Vid operation nummer två tog man bort juverraden på vänster sida.

Jag fick välja om jag ville skicka in de bortopererade vävnaderna på analys. Jag valde att inte göra det eftersom allt nu var borttaget så tyckte jag inte skulle ge några svar vi hade nytta av. Det är skönt att allt är borttaget nu i alla fall.

Innan det bestämdes att Kimi skulle opereras gjordes en röntgen för att se om det fanns tumörer någon annanstans.

Exempelvis kunde det ha spridit sig till lungorna. Om det hade varit så sa veterinären att det inte var så stor vits med att operera. Som tur var kunde man inte hitta några andra tumörer i Kimis kropp.

Idag syns ärren knappt, trots att det inte gått så lång tid, det har läkt väldigt fint

Text och bild:
Linda Blom
Kimis ägare